

Tid til velfærd på socialområdet

Når tiden tæller – rettidig hjælp på det specialiserede socialområde

Ventetid er ikke længere et midlertidigt problem, der kan forklares eller bortforklares. For alt for mange mennesker i Danmark er ventetid blevet et grundvilkår i mødet med det sociale system.

Tid er afgørende for kvaliteten af den indsats, der gives.

Når den rette hjælp kommer for sent, vokser problemerne. Når forebyggelse udskydes, bliver indsatserne både mere komplekse og dyrere. Og når mennesker venter for længe, betaler de prisen – ikke kun her og nu, men ofte resten af livet.

Mennesker på det specialiserede socialområde har krav på at få den rette indsats på det rette tidspunkt.

Det forudsætter et system, der kan træffe kvalificerede og rettidige beslutninger, planlægge specialiserede tilbud på tværs af forskellige målgrupper og behov, sikre kontinuitet og sammenhæng i de enkelte forløb, og løbende følge de enkelte menneskes trivsel og progression for at justere indsatsen, så den fortsat matcher behovene.

Derfor foreslår Selveje Danmark:

➤ **Styrket visitation** – visitationsbeslutninger skal være fagligt funderede og træffes rettidigt

For mange mennesker oplever i dag forkerte eller forsinkede visitationsbeslutninger, som fører til unødvendig ventetid, ustabile forløb og mere indgribende indsatser senere i livet. Det er både menneskeligt og samfundsøkonomisk uholdbart.

Derfor skal visitationen styrkes markant. Visitationsbeslutninger skal træffes på et solidt fagligt grundlag og med adgang til de rette kompetencer fra begyndelsen af hvert enkelt forløb.

Kommunerne skal have systematisk adgang til specialiseret faglig viden og relevante data, så beslutninger kan træffes korrekt første gang, og de skal i højere grad følge den enkeltes trivsel, progression og kvaliteten af den indsats, der gives, så det løbende sikres, at tilbuddet fortsat matcher vedkommendes behov.

En styrket visitation vil reducere fejlvisitationer, sikre større kontinuitet i indsatsen og gøre det muligt at håndtere udfordringer tidligt – før de vokser sig større og kræver mere indgribende og omkostningstunge løsninger. Målet er klare og fagligt funderede beslutninger, der sætter mennesket i centrum og skaber mere sammenhængende forløb.

➤ **Økonomisk gennemsigtighed og kvalitet** – ressourcerne skal bruges, hvor de gør størst forskel for det enkelte menneske

Der mangler i dag tilstrækkelig gennemsigtighed i sammenhængen mellem kvalitet og økonomi på det specialiserede socialområde. Det gør det vanskeligt at sikre, at samfundets ressourcer investeres i de indsatser, der fremmer trivsel og udvikling hos den enkelte.

Derfor skal der skabes større økonomisk og faglig gennemsigtighed på socialområdet, så der opnås et bedre nationalt overblik over kapacitet, kvalitet og specialisering i sociale tilbud. Det vil styrke grundlaget for at planlægge og prioritere indsatser strategisk på tværs af landet og sikre, at mennesker med komplekse eller sjældne behov også får adgang til den rette faglige indsats, når behovet opstår.

SELVEJE DANMARK

Ressourcerne skal følge den enkeltes behov og bidrage til at opbygge og fastholde stærke faglige miljøer og specialiserede tilbud. Samtidig er der behov for en mere systematisk national opfølgning på, hvilke resultater indsatsen skaber i form af trivsel, udvikling og langsigtede effekter.

Målet er et socialområde med højere kvalitet, stærkere specialisering og større gennemsigtighed – hvor ressourcerne bruges der, hvor de gør størst forskel for det enkelte menneske.

➤ **Styrket selvbestemmelse** – mennesker skal have et friere valg af sociale tilbud

Socialpolitikken bør tage udgangspunkt i det enkelte menneskes ret til at træffe valg om sit eget liv. Valgfrihed findes på papiret på dele af socialområdet, men i praksis indskrænkes den ofte af kommunale forskelle og manglende gennemsigtighed i priser og vilkår.

Derfor skal den enkelte have et friere valg af sociale tilbud. Et friere valg betyder ikke ubegrænset valgfrihed, men at personen får mulighed for at vælge mellem flere relevante tilbud, der matcher behovene.

Samtidig skal kommunerne forpligtes til at give en skriftlig og fagligt begrundet forklaring, hvis et ønske om et bestemt tilbud ikke kan imødekommes. Det vil styrke retssikkerheden og gøre det lettere at forstå og eventuelt klage over afgørelsen.

Et friere valg skal bidrage til større selvbestemmelse, bedre match mellem den enkelte og et tilbud, ligesom det vil understøtte en stærkere tillid til beslutningerne på socialområdet.

➤ **Bedre sektorovergange** – socialpsykiatriske tilbud skal have hurtig og direkte adgang til behandlingspsykiatrien

Mange oplever i dag brud i deres forløb, når de bevæger sig mellem forskellige dele af systemet. Særligt sektorovergange skaber udfordringer. Skiftet fra barn til voksen, fra psykiatri til social indsats og mellem beskæftigelses- og socialområdet er ofte præget af manglende koordinering – måske særligt for mennesker med psykisk lidelse.

Manglende sammenhæng mellem socialpsykiatrien og behandlingspsykiatrien fører ofte til lange ventetider, sammenbrud i forløb og gentagne ind- og udskrivninger. Det kan forværre situationen og skabe unødige belastninger for både det berørte menneske og fagprofessionelle.

Derfor skal der etableres en fast-track-ordning til behandlingspsykiatrien for socialpsykiatriske tilbud. Ordningen skal sikre hurtig og direkte adgang til behandling og understøtte koordinering mellem sektorerne ved systematisk at inddrage socialpsykiatriens faglige vurderinger.

Ordningen skal bidrage til kortere ventetider, færre sammenbrud i forløb og mere sammenhængende indsatser.

Rettidighed forudsætter stærke og bæredygtige rammer for de aktører, der hver dag leverer den specialiserede indsats. Selveje Danmark arbejder derfor bredt for medlemmernes rammevilkår – herunder større økonomisk gennemsigtighed, bedre og mere forudsigelig adgang til finansiering samt reelt frit valg. Uden stabile og gennemsigtige vilkår svækkes både kapacitet, kvalitet og udvikling. Skal hjælpen gives rettidigt og med høj faglighed, kræver det et system, hvor de sociale tilbud har klare, rimelige og bæredygtige rammer at arbejde indenfor.